

LCJ Handreiking –16

Daniël

Leidingdeel

Inhoud

Uitleg leidingdeel	2
Didactische handreiking	3
Algemene inleiding	5
Schets 1 – Daniël in Babel	6
Schets 2 – Daniël als uitlegger	11
Schets 3 – Daniël op het feest	17
Schets 4 – Daniël in de leeuwenkuil	22

Uitleg leidingdeel

Om je als leidinggevende te helpen bij het voorbereiden van de clubavonden, hebben we in dit leidingdeel alle hiervoor benodigde informatie op een rij gezet.

In dit leidingdeel tref je het volgende aan:

- Algemene didactische tips die je kunt gebruiken om eens een keer op een andere manier een vraag of opdracht te bespreken.
- Achtergrondinformatie bij het geheel van de Handreiking.
- Informatie die direct betrekking heeft op de verschillende schetsen. Deze informatie bevat:
 - *Benodigdheden*
Alles wat je nodig hebt om deze avond goed te laten verlopen, staat hier op een rij.
 - *Lezen*
Suggesties voor passende bijbelgedeelten. Er worden meer bijbelgedeelten genoemd dan in de Handreiking behandeld worden, zodat je eventueel kunt kiezen.
 - *Zingen*
Passende psalmen en liederen worden genoemd. De liederen komen uit de Gele Bundel of Uit aller mond.
 - *Bidden*
Passend bij de schets geven we enkele gebedspunten weer.
 - *Doelstelling*
Kort op een rij wat het doel van de avond is.
 - *Achtergrondinformatie*
Een exegese bij het bijbelgedeelte dat in de bijbelstudie behandeld wordt.
 - *Alternatieve (start)opdrachten*
Andere opdrachten, extra filmpjes of ideeën om een vraag te verwerken staan hier genoemd. Als leidinggevende kun je zo de avond zoveel mogelijk aan laten sluiten bij jouw doelgroep.
 - *Antwoorden*
Hier worden de antwoorden op de vragen uit de Handreiking gegeven.

We hopen dat deze extra informatie je helpt om makkelijk met deze Handreiking aan de slag te gaan. Bedenk dat het een *handreiking* is. Je kunt dus steeds kiezen wat je gebruikt en op welke manier. We hopen dat het gebruik van deze Handreiking tot zegen is voor de jongeren en leidinggevendenden!

Didactische handreiking

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

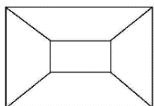
Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder worden een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4-papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4-papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Algemene inleiding

Daniël

Met deze Handreiking behandel je vier geschiedenissen uit het bijbelboek Daniël. Het betekent dat er ook veel niet behandeld wordt. De eerste schets gaat over de wegvoering van Daniël en zijn vrienden en de keuzes die zij maken om, aan het Babylonische hof, de Heere te blijven dienen. In de tweede schets komen we Daniël tegen als uitlegger. Hij kan met Gods hulp de droom van koning Nebukadnezar uitleggen. Dit bezorgt hem een nog belangrijkere positie aan het hof. Met de derde schets ontmoeten we een andere koning, Belsazar. Op een groot feest verschijnt er een schrijvende hand. Daniël wordt te hulp geroepen om de tekst te verklaren en opnieuw ontvangt hij grote eer en beloningen. In de laatste schets lezen we van Daniëls vijanden. Ze bedenken een manier om hem ten val te brengen. Het lijkt te lukken, maar Daniëls God redt hem zelfs van de leeuwen!

Daniël leefde in een donkere tijd. Het volk Israël was in ballingschap gevoerd. Samen met zijn vrienden kwam de nog jonge Daniël aan het hof van de Babylonische koning. Geen eenvoudige omgeving om op te groeien... Toch zien we Daniël steeds weer de bewuste keuze maken om God en Zijn wetten te gehoorzamen. Deze trouw wordt beloond: het gaat Daniël goed, de Heere is met hem en hij is een zegen voor zijn omgeving.

Er zijn veel lijnen te trekken tussen Daniël en onze jongeren. In deze Handreiking kijken we steeds opnieuw in de spiegel: welke keuze zou ik maken? Hoe kan ik in mijn omgeving trouw zijn aan God en Zijn Woord? Dan komt het leven van Daniël verrassend dichtbij. We hopen dat de jongeren dat zelf ontdekken en ook zien dat de God die Daniël wilde dienen, nog steeds Dezelfde is. Hij is het waard om ook door hen gediend te worden!

We wensen je gezegende bijeenkomsten toe.

Literatuurlijst

- *Tekst voor Tekst, de Heilige Schrift kort verklaard en toegelicht* (1987). Oeveren, B. van , e.a. 's-Gravenhage: Boekencentrum.
- *HSV-studiebijbel* (2014). Paul, M.J. en Hofman, T.M. (Red.). Heerenveen: Royal Jongbloed.
- *Bijbel met Uitleg* (2015). Apeldoorn: De Banier.
- *HSV-Jongerenbijbel* (2013). Vergunst, P.J. (Red.). Heerenveen: Uitgeverij Jongbloed.
- *Verklaring van het Oude en het Nieuwe Testament, 2* (2000). Henry, Matthew. Utrecht: Uitgeverij De Banier.
- *Daniël. Profeet van het rijk van God* (1988). Westerink, J. Amsterdam: Buijten en Schipperheijn Telos.
- *Daniël. Durf te vertrouwen* (2013). Tramper, Niek. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum.

Schets 1 – Daniël in Babel

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Atlas, wereldbol of andere (online) hulpmiddelen om de afstand te bepalen (startopdracht).
- Vellen papier (alternatieve opdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Daniël 1
- 2 Koningen 24 en 25

Zingen

- Psalm 119:8, 24, 32, 53
- Psalm 25:2, 5
- Welzalig de man
- Heer' wat een voorrecht
- Heer' wat wilt Gij dat ik doe?

Bidden

- Dank de Heere dat wij in vrijheid christen kunnen zijn.
- Bid voor christenen die worden vervolgd.
- Vraag om de hulp van de Heilige Geest om net als Daniël de goede keuzes te maken.

Doelstelling

- De jongeren weten van de keuzes die Daniël met zijn vrienden maakte en leren lijnen doortrekken naar hun eigen leven.
- Ze zien dat het geloof in God het belangrijkste in de het leven is en dat dit wat kan en mag kosten.

Achtergrondinformatie

Daniël 1

Vers 1-2 Op het moment dat deze geschiedenis begint, heeft Juda nog een eigen koning: Jojakim. Tegen het machtige Babel is het zwakke staatje Juda niet bestand. Als gevolg van deze belegering wordt Jojakim een vazal van Babel. De ondergeschikte positie van Juda ten opzichte van Babel blijkt wel als de Babyloniërs zomaar de tempelschatten, en zelfs enkele Judese jongens, kunnen wegvoeren. Ook in deze verzen blijkt duidelijk dat de ondergang van Juda het gevolg is van de straffende hand van de HEERE. Het zal nog iets minder dan twintig

jaren duren voordat Jeruzalem geheel wordt verwoest. Sinear is in de Bijbel de aanduiding voor de landstreek van Babel.

Vers 3-5 Door de jonge Judeërs mee naar Babel te nemen, zorgt Nebukadnezar ervoor dat hij de beste mensen uit zijn hele rijk om zich heen verzamelt. Bovendien versterken al die nationaliteiten aan het hof de onderlinge samenhang van het rijk. Deze manier van doen kwam in die tijd vaker voor. 'Uit het koninklijk zaad' betekent dat deze jongens tot het koningshuis behoren. 'Uit de prinsen' wil zeggen dat er ook uit de kringen van de edelen jongens worden meegenomen. Aan drie normen moeten de jongens voldoen. Ze moeten intelligent, knap van uiterlijk en lichamelijk gezond zijn. Hun leeftijd zal ongeveer veertien jaar geweest zijn. Om hun inlijving in Babel te bevorderen leren ze de geschiedenis, de wetenschap en de taal van Babel. Hun eten is van gegarandeerde topkwaliteit. Het komt uit de keuken van het paleis.

Vers 6-7 'Uit de kinderen van Juda' wordt uitdrukkelijk gezegd, omdat in het tweestammenrijk ook nog leden van de andere stammen woonden, in het bijzonder Benjaminieten en Leviëten. Om hun nieuwe, Babylonische identiteit te versterken krijgen de jongens nieuwe namen. Onder hun oude leven wordt een streep gezet. Hier, in Babel, begint een nieuw leven. Hun Israëlitische namen, waarin de Naam van de HEERE doorklinkt (zo betekent Daniël 'God is mijn Rechter'), worden vervangen door namen waarin de Babylonische godennamen doorklinken.

Vers 8 Daniël treedt op als leider van dit viertal. Het koninklijke voedsel houdt geen rekening met de reinheidswetten van Israël. Bovendien kwam het vlees waarschijnlijk uit de afgodstempel. Alleen Daniël en zijn vrienden hebben er moeite mee. De andere Israëlitische jongens dus niet. Bezwaar maken is een gevaarlijke onderneming, want deze jongens zijn nog altijd slechts krijgsgevangenen.

Vers 9-10 De 'overste der kamerlingen', de hoveling die verantwoordelijk is voor de verzorging van de jongens, stelt zich coulant op. De bijbelschrijver wijst ons op de hand van de HEERE daarin. Maar ook deze hoveling kan niet alles maken. Wanneer hij Daniël en zijn vrienden ander voedsel geeft, dan is dat ongehoorzaamheid aan de voorschriften van de koning. Als de jongens er dan na verloop van tijd 'droeviger', minder fris en sterk uitzien, dan kan dat voor hem grote gevolgen hebben.

Vers 11-13 Daniël begrijpt het bezwaar, maar gaat nu met zijn probleem naar een ondergeschikte van de eerdergenoemde hoveling, Melzar. De naam 'Melzar' kan ook een functieaanduiding zijn. Deze Melzar is blijkbaar belast met de dagelijkse zorg voor deze vier jongens. Het is aannemelijk dat Melzar van het gesprek tussen Daniël en de 'overste der kamerlingen' afweet. Daniël's nieuwe voorstel is minder gevaarlijk. Hij stelt voor om maar gewoon de proef op de som te nemen. 'Het gezaaide' is plantaardig voedsel. Bij planten hebben ze niet te maken met voedsel dat door de HEERE onrein verklaard is, of in de afgodstempel onrein gemaakt is. Na tien dagen moet Melzar dan maar zien of zij vieren er inderdaad slechter uitzien. Uit deze woorden spreekt Daniël's grote vertrouwen dat de HEERE hen zal helpen!

Vers 14-16 Melzar gaat akkoord, en door de zegen van de HEERE slagen Daniël en zijn vrienden glansrijk voor de proef. Ze zien er zelfs beter uit dan alle andere jongens. De gehoorzaamheid aan de HEERE wordt door Hem beloond! Voortaan mogen ze definitief het vlees en de wijn laten staan.

Vers 17 De zegeningen zijn niet alleen lichamelijk. Ook het verstand van deze jongens ontwikkelt zich boven dat van de anderen uit. Daniël ontvangt nog iets bijzonders van de HEERE. Hij krijgt de gave om dromen en visioenen uit te leggen. Daarmee krijgt Daniël dus profetische gaven.

Vers 18-19 Als de opleiding is afgerond, worden de jonge mannen aan de koning voorgesteld. Hun wijsheid valt ook de koning op. Met kop en schouders steken ze boven hun medestudenten uit.

Vers 20 Alle vier krijgen ze een vaste aanstelling in de dienst van de koning. Nebukadnezar liet zich omringen door sterrenkundigen, mensen die een mengvorm van astronomie en astrologie beoefenden. Maar ook tussen deze mensen onderscheiden de vier Judeërs zich. 'Tienmaal' geeft aan dat de verhouding tussen de wijsheid van de vier vrienden en de andere wijzen helemaal zoek is. De wijzen van Babel komen helemaal in hun schaduw te staan.

Vers 21 Kores is de koning van de Perzen. 'Het eerste jaar van Kores' is het eerste jaar sinds hij Babel veroverd heeft. Heel de tijd dat het Babylonische rijk nog zal bestaan, zal Daniël daar een belangrijke functie vervullen.

Tot slot

Deze geschiedenis vertelt ons hoe de jonge Daniël met zijn vrienden in een moeilijke situatie terecht komen. Als ballingen, ongeveer veertien jaar oud, aan een vreemd hof in een ver land, worden ze opgeroepen om mee te doen met de gewoonten van dat land. Maar zelfs in die omstandigheden willen ze dienst van de HEERE trouw blijven. En hun verwachting op de HEERE wordt rijk beloond. Ze worden geroemd als de meest wijze mensen van het wereldrijk Babel.

Alternatieve (start)opdracht

- Geef elke jongere een vel papier. Schrijf de letters van 'Daniël' onder elkaar. Laat iedereen nu achter elke letter (D – A – N – I – E – L) een woord schrijven dat met Daniël te maken heeft.

Antwoorden

Startopdracht

Babel situeert zich op zo'n 85 kilometer van Bagdad, de huidige hoofdstad van Irak. De stad was het middelpunt van verschillende beschavingen die leefden in het oude Mesopotamië, het gebied rond de rivieren Tigris en Eufraat.

De afstand tussen Jeruzalem en Babel is ongeveer 1200 km.

1. *Persoonlijk.*
2. Ze hoorden bij de vorsten en edelen in Jeruzalem. Tijdens de eerste wegvoering heeft koning Nebukadnezar in het bijzonder deze voorname mensen weggevoerd. Hij had een plan met deze 'prinsen' uit Juda: hij wilde van hen belangrijke mannen in zijn rijk maken. Uit dit hoofdstuk kunnen we afleiden dat Daniël en zijn vrienden vrome Joden waren die zich aan Gods wet wilden houden. Waarschijnlijk zijn ze nog niet heel oud geweest, nog geen 20 jaar.
3. De verwoesting van Jeruzalem en de wegvoering van het volk in ballingschap is een straf van de Heere. Steeds opnieuw heeft Hij het volk gewaarschuwd: ze moesten zich tot Hem bekeren en breken met de zonde. Toen het volk dit niet deed, kwam uiteindelijk de straf van de Heere.
4.
 - a. Daniël – Beltsazar.
Hananja – Sadrach.
Misaël – Mesach.
Azarja – Abed-Nego.
 - b. In hun Joodse namen klonk de naam van de God van Israël door. De koning wil dat ze alles wat herinnert aan hun afkomst vergeten. Ze moeten Babyloniërs worden, en daarom verwijzen hun nieuwe namen naar de afgoden.
 - c. *Persoonlijk.*
5. Als het over de evolutietheorie gaat en de schepping ontkend wordt. Als gezegd wordt dat alle godsdiensten naar dezelfde God verwijzen. Als geleerd wordt dat je vrij bent om te kiezen voor je geslacht of dat van je partner. Als abortus en euthanasie gezien worden als rechten van elk mens. Enz.
6.
 - a. Omdat het niet in overeenstemming is met de wetten van hun God.
 - b. Daniël neemt in zijn hart het besluit om hier niet aan mee te doen. Een besluit in je hart neem je in geloof. Heel bewust kiest Daniël ervoor niet mee te doen met de zonde van deze wereld. Dat is ook voor ons de opdracht!
7. De jongens zien er beter uit dan de jongens die wel gegeten hebben van de tafel van de koning. Op allerlei punten springen Daniël en zijn vrienden eruit: ze zijn knapper, wijzer en verstandiger.
8. Denk aan Mordechai en Esther, Nehemia, het meisje van de vrouw van Naäman. Ook kun je denken aan de eerste gemeenten in Klein-Azië.

9. Thuis, in je vrije tijd, bij je vrienden: het bekijken van verkeerde sites, filmpjes; het meegaan naar verkeerde plaatsen; alcohol drinken.
Op school: afkijken, spijbelen.
In het ziekenhuis: abortus, euthanasie.
In de kerk: dwaalleer, ongeloof, ruzies.
In de politiek: instemmen met verkeerde wetten, corruptie.
- 10.
- Ja, zolang je de ruimte krijgt om je aan je principes te houden. Het is dan ook goed dat er op zulke plaatsen christenen werkzaam zijn.
 - Ja, als je bijvoorbeeld verplicht op zondag moet werken en het geen werk is dat doorgang moet vinden (zoals de zorg en veiligheid).
 - Eigenlijk in alle beroepen en beroepsgroepen. De Heere vraagt van jou dat je op de plek die Hij je geeft trouw bent en je werk goed doet.
11. Oren: Psalm 85:9 – je luistert naar wat God tot je te zeggen heeft.
Handen: Psalm 143:6 – het opheffen van je handen tot God, in gebed.
Voeten: Psalm 122:2 – staan in de poorten van Jeruzalem, gaan naar Gods huis.
Ogen: Johannes 1:36 – zien op Jezus.
Mond: Psalm 47:2 – zingen en juichen voor God.

Stellingen:

- Daniël had er niet zelf voor gekozen in Babel te gaan wonen aan dat heidense hof. Hij kwam er terecht. En dan is het inderdaad waar dat de Heere je overal kan bewaren. Maar je ziet juist bij Daniël dat hij bewust keuzes maakt. Dat vraagt van ons ook de keuze om bepaalde plaatsen niet te bezoeken.
- Dat kan inderdaad het gevolg zijn. Hoe makkelijk laat jij je beïnvloeden door wat een ander zegt en vindt? Als je dat makkelijk doet, kun je beter wat afstand houden. De andere kant is dat je juist ook deze mensen wat te vertellen hebt – het Evangelie!
- Dat kan zo lijken.. dat er veel is wat je niet mag. Het gaat bij het dienen van de Heere echter om een liefdedienst. Ik heb de Heere zo lief en daarom wil ik graag leven zoals Hij dat van me vraagt. Net zoals je graag doet wat je vriend fijn vindt, als je verking hebt.

Slotopdracht:

Leven met God en Zijn geboden is een rijk leven. Dat zie je bij Daniël terugkomen: hij kiest ervoor zich aan Gods geboden te houden en de Heere zegent hem.

Schets 2 – Daniël als uitlegger

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Apparatuur voor het bekijken van het filmpje over de wederkomst op ABCvanhetgeloof.

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Daniël 2
- Mattheüs 24:1-14

Zingen

- Psalm 118:1, 3, 4, 11
- Psalm 2:1, 6, 7
- Eens als de bazuinen klinken
- God is getrouw
- Looft de Heere alle gij volken

Bidden

- Dank de Heere dat Hij regeert; niets loopt Hem uit de hand.
- Bid voor moeilijke situaties in de levens van jongeren, gemeenteleden en wereldwijd.
- Bid dat alle jongeren bereid zullen zijn de Heere Jezus te ontmoeten als Hij weerkomt.

Doelstelling

- De jongeren leren dat God regeert en dat Zijn rijk komen zál.
- Ze realiseren zich dat er met de wederkomst een scheiding komt en wat dit voor hen persoonlijk betekent.

Achtergrondinformatie

Daniël 2

Vers 1-3 Het is voor Nebukadnezar direct duidelijk dat de droom die hij krijgt geen gewone droom is. Hij wordt er heel ongerust door, en de slaap kan hij die nacht niet meer vatten. Juist voor dit soort situaties heeft de koning van Babel een aantal 'wijzen' om zich heen verzameld die hem hierin verder moeten helpen. Sterrenkundigen worden ook geacht in de sterren de toekomst te kunnen aflezen. 'Chaldeënen' is in de Bijbel vaak een andere naam voor de Babyloniërs, maar hier betekent het in het bijzonder 'de wijzen van Babel'.

Vers 4-6 'O koning leef in eeuwigheid' is de beleefde aanspraak waarmee men de koning begroette. 'De zaak is mij ontgaan' kan beter vertaald worden met 'de zaak is zeker voor mij'. De koning wil dus bewust zijn droom niet vertellen, om zijn 'wijzen' op de proef te stellen. Dat

blijkt ook wel uit de verschrikkelijke bedreiging die hij aan zijn bevel toevoegt. Als de wijzen de droom niet kunnen vertellen, dan blijken ze bedriegers te zijn. Bedriegers wacht een wrede dood, maar ware wijzen worden rijk beloond.

Vers 7-9 Het terug vertellen van een droom heeft de koning nog nooit aan zijn wijzen gevraagd. Zij gaan op de eis van Nebukadnezar dan ook niet in, maar stellen nogmaals hun vraag. Maar de koning heeft hen door, en spreekt nu zijn wantrouwen vrijuit. Jullie willen 'tijd uitkopen', tijd rekken. Ook vers 8 kan beter vertaald worden 'de zaak is vast voor mij'. De 'tijd verandert' bijvoorbeeld doordat de koning de zaak vergeet, of minder streng wordt. Tot die tijd moet hij met 'leugenachtige' woorden bezig gehouden worden.

Vers 10-12 Nu gaan de wijzen wel op de eis in. Ze erkennen dat ze de droom inderdaad niet kunnen vertellen, maar ze verdedigen zich door te zeggen dat geen enkele wijze dat kan. Alleen 'de goden' kunnen het, maar die 'wonen' niet tussen de mensen. Deze wijzen hebben in hun werk altijd geprobeerd met menselijke magische middelen 'goddelijke dingen' te weten te komen, maar de kennis die de koning vraagt is voor hen te hoog. De goden van Babel zijn uiteindelijk onbereikbaar. Aan zulke wijzen heeft de koning niets. Het vonnis wordt daarom gevelde: de doodstraf.

Vers 13-15 Daniël en zijn vrienden behoren niet tot deze 'dromenuitleggers', maar in zijn oordeel scheert Nebukadnezar alle 'wijzen' over één kam. Daniël treedt met wijsheid op. Allereerst vraagt hij aan Arioch, die met de uitvoering van het vonnis belast is, waarom er zoveel haast bij is. Het is toch vreemd dat zo'n radicaal besluit zo plotseling uitgevoerd moet worden? Het is dus ook een vraag naar het 'waarom' van dit besluit.

Vers 16-18 Als Daniël uitstel krijgt, blijkt hoe anders hij handelt dan de dromenuitleggers van Babel. Hij past geen magische kunstjes toe om wijsheid aan de goden te ontfutselen, maar hij gaat in gebed en pleit op Gods barmhartigheid! Het is alleen aan die barmhartigheid te danken als Daniël de droom kan vertellen. De vier vrienden bidden voor hun eigen leven én dat van de andere wijzen.

Vers 19-23 Als de HEERE antwoordt, breekt Daniël in een jubel uit. De HEERE is de God die boven aardse koningen verheven is, en alleen de ware wijsheid kan schenken.

Vers 24 Daniël gaat niet rechtstreeks naar Nebukadnezar, maar gaat eerst naar Arioch. Arioch kan zijn komst bij de koning aankondigen, en bovendien weet Arioch nu dat het doden van de wijzen definitief gestopt kan worden.

Vers 25-30 In deze verzen worden Daniëls afkomst en zijn huidige positie tegenover elkaar gesteld. Hij wordt zowel één uit de 'weggevoerden van Juda' als 'Beltsazar' genoemd. Nebukadnezar denkt dat Daniël hier als 'Beltsazar', als 'wijze van Babel' komt, maar Daniël laat daar geen misverstand over bestaan. Een Babylonische wijze kan niet voor elkaar krijgen wat de koning hier vraagt, dat is wel gebleken. Maar Daniël komt hier als Judeese balling, en daarmee als dienstknecht van de allerhoogste God! Ook Daniël kan aan de wens van

Nebukadnezar niet voldoen, maar de HEERE wil de droom van de koning openbaren en daarvoor wil Hij Daniël gebruiken. Daarbij weet Daniël precies te vertellen wat de koning dacht toen hij de vorige avond op bed wakker lag. De HEERE heeft Zelf deze droom aan Nebukadnezar gegeven om daarmee op die gedachten antwoord te geven.

Vers 31-35 Daniël beschrijft een mooi, maar angstaanjagend beeld dat van boven naar beneden gezien steeds minder waardevol en sterk wordt. De plotselinge verschijning van de steen krijgt iets wonderlijks omdat die steen wordt 'afgehouden' zonder dat er handen aan te pas komen. Deze steen raakt het beeld op zijn kwetsbare punt: de voeten. Het beeld valt, de steen rolt verder en vermaalt het hele beeld zo grondig dat de wind de overblijfselen ervan kan wegblazen. Waar eerst het beeld alle aandacht vroeg, vervult nu de steen de hele aarde.

Vers 36-45 Daniël vult de onderdelen van de droom in. Het 'gouden' rijk van Babel wordt opgevolgd door een ander rijk dat minder glorieus zal zijn. Het derde rijk is bijzonder uitgebreid. Het ijzeren rijk is hard en het vermaalt alles en iedereen. Het vijfde rijk heeft twee 'gezichten': het is enerzijds hard, anderzijds broos. Tot een echte eenheid komt dit rijk niet, zelfs niet als beide delen door onderlinge huwelijken de eenheid proberen te versterken. Dat is het moment waarop de HEERE Zelf een Koninkrijk zal oprichten. Dat Koninkrijk zal alle andere rijken verpletteren, maar zelf nooit vergaan. Als teken van Gods eigen handelen komen aan het loshouwen van de steen geen mensenhanden te pas.

Vers 46-49 Nebukadnezar is overweldigd: de grote oosterse koning buigt voor de Joodse balling. Hij wil hem in eerste instantie zelfs met offers eren, een teken dat hij Daniël goddelijke eigenschappen toeschrijft. Maar dan erkent hij de HEERE, als de God Die Daniël dit alles heeft geopenbaard. Daniël krijgt een belangrijke politieke post en wordt ook als hoofd van Babels wijzen aangesteld. Op zijn voordracht krijgt hij zijn drie vrienden daarbij naast hem.

Tot slot

Er zijn veel pogingen gedaan om de diverse 'rijken' te duiden, maar op basis van de Bijbel is dat niet met zekerheid te doen. Over één ding laat dit hoofdstuk echter geen twijfel bestaan: ook al volgen de machthebbers van deze wereld elkaar op, in de komst van de Heere Jezus bouwt God Zijn Koninkrijk en alle aardse koninkrijken zullen verpletterd worden als dit Koninkrijk bij Jezus' tweede komst voor eeuwig bevestigd zal worden!

Alternatieve (start)opdracht

Speel met elkaar het spel 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet'. Eén persoon neemt een voorwerp uit de zaal in gedachten en beschrijft iets hiervan (bijvoorbeeld de kleur). De anderen moeten raden wat hij ziet.

Spreek hierna met elkaar door over hoe het kon dat Daniël dingen zag die anderen niet konden zien.

Antwoorden

Startopdracht

-

1.
 - a. De koning merkt wel dat de droom een bijzondere betekenis heeft. Er staat nadrukkelijk dat de Heere Daniël de uitleg bekend moet maken, dus dat laat zien dat de uitleg van de Heere is. Daar had de koning om raad moeten vragen, maar de God van Daniël kende hij niet.
 - b. *Persoonlijk.*
2.
 - a. *Deze opdracht is bedoeld voor wat oudere jongeren. Je kunt vooraf polsen of de thematiek leeft en daarvan laten afhangen of je deze opdracht behandelt. Zie hieronder voor het artikel.*
 - b. Waarzeggerij, tovenarij, het raadplegen van geesten. Precies waar het hier in het artikel over gaat. *Belangrijk om met de jongeren te bespreken dat iets leuk kan lijken maar dat de Heere dit verbiedt vanwege de invloed van de duivel. Het is niet onschuldig, het trekt je bij de Heere vandaan.*

Astrologie leeft onder jongeren. Er zijn tal van Instagramaccounts, apps en podcasts over het onderwerp, dat draait om de bewegingen van de zon, maan en planeten en welke invloed die op ons hebben. Waarom is dit onder jongeren zo populair?

De Astrologische Vakvereniging Nederland ziet dat de interesse voor astrologie groeit onder jongeren. "Het leeft echt onder jongeren, dat is leuk om te zien", vertelt voorzitter Menno Noordervliet.

"Er zijn er nog maar weinig die ook echt een opleiding willen doen. Ze beleven het veel via apps bijvoorbeeld. We zouden graag meer met hen in contact willen komen."

Instagram

Zo iemand die vooral op social media met astrologie bezig is, is influencer Mary Josie. Ze deelt er veel over op Instagram en merkt dat veel jongeren daarin geïnteresseerd zijn. "Veel jongeren zijn bezig met wat ze willen, er zijn zoveel mogelijkheden qua werk en opleiding tegenwoordig."

En daar kan astrologie volgens Mary Josie bij helpen. "Ik kijk naar geboortegegevens, daar kan ik aan zien hoe de planeten op dat moment stonden. Ik kan daar heel veel inzichten en specifieke dingen uithalen. De uitkomst kan zekerheid geven."

Religie

Astrologie is volgens godsdienstpsycholoog Annemarie Foppen zo populair omdat het goed in het rijtje zelfevaluatie, meditatie en yoga past. "Het is hip, en bedrijven spelen hier dan ook op in. Maar het past ook wel in groter perspectief: mensen zijn meer op zoek naar zingeving."

Ook religie speelt volgens haar een rol. "Er zijn minder mensen verbonden met religie dan eerst. Maar jongeren denken wel na hoe ze hun leven betekenisvol kunnen maken. Astrologie kan in plaats van religie een richting aangeven."

Vorm van entertainment

Dat is vaak complexer dan wat er volgens je horoscoop gaat gebeuren deze week of deze maand. "Het kan helpen je eigen leven in een groter verhaal te plaatsen. Zeker bij grote gebeurtenissen in je leven kunnen mensen hier behoefte aan hebben", zegt Foppen. "Het is dus een breder handvat, soms therapeutisch. Maar toch zal het ook voor veel mensen een vorm van entertainment zijn, of een mix van beiden."

Bron: <https://www.rtlnieuws.nl/editien/artikel/5028821/horoscoop-astrologie-jongeren-sterren-inzicht>

Stelling: Het is zeker waar dat de Heere je overal kán bewaren. Toch zie je dat Daniël er niet voor gekozen heeft in deze omgeving te gaan leven. Hij werd gevangen genomen en kwam er terecht. Het is iets anders als jij je bewust in gevaar begeeft of plekken opzoekt waar de Heere niet wordt gediend.

3. Ze gaan in gebed tot God en smeken hem om inzicht in de droom. Ze vragen de Heere om barmhartigheid zodat zij en de anderen niet omkomen.
4.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. *Persoonlijk.*
5. Dat de vraag van de koning niet door mensen beantwoord kan worden. Maar er is een God in de hemel die het wel kan. En deze God heeft de boodschap voor de koning aan Zijn knecht Daniël bekend gemaakt.
6. *Zie voor de omschrijving en uitleg van de droom de exegese hierboven.*
7.
 - a. Het Koninkrijk van God.
 - b. De Heere Jezus.
 - c. Als de Heere Jezus weerkomt op de wolken van de hemel.
8. —
9.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*

- c. De gelovigen zullen de Heere Jezus met vreugde en aanbidding tegemoet gaan. Zij mogen binnengaan in het Koninkrijk. De ongelovigen zullen tot de bergen roepen 'bedek ons'. Zij worden geoordeeld en gestraft in de eeuwige duisternis.
- d. –

Stellingen

- Je vriendschap verdiept zich als je samen God kunt dienen en met en voor elkaar kunt bidden.
- Daar zit wel een kern van waarheid in. Je sluit je aan bij een groep die je passend vindt, waartegen je opkijkt, waar je bij wil horen, hoe je wil zijn.
- Een waarheid die je wil waarschuwen. Zoek je toevlucht bij de Heere Jezus voordat het te laat is!

Slotopdracht

De koning is vol eerbied en ontzag voor Daniëls God. Of hij zich in geloof voor de Heere vernedert heeft, is de vraag. Wel kun je van hem leren dat hij wil luisteren naar wat de Heere zegt. Het leert je ook dat luisteren alleen niet genoeg is; geloof is nodig!

Puzzel: Daniël looft God!

Schets 3 – Daniël op het feest

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Bord / vel papier met stiften (startopdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Daniël 5
- Lukas 18:9-14
- Psalm 138

Zingen

- Psalm 138:3
- Lofzang van Maria:4, 5
- Psalm 84:3, 5, 6
- Psalm 5:4, 12
- Ontwaak gij die slaapt
- Spoedig zal komen

Bidden

- Vraag om een hart dat echt nederig is.
- Bid om een clubbijeenkomst waarin iedereen gezien en gewaardeerd wordt.
- Dank de Heere voor de waarschuwingen die Hij geeft in Zijn Woord.
- Vraag om bekering en verandering in het leven van elke dag.

Doelstelling

- Jongeren leren dat in het Koninkrijk van God de nederigen op de eerste plaats komen.
- Ze ontdekken wat dit inhoudt voor hun dagelijks leven en denken erover na hoe ze deze 'nederigheid' kunnen toepassen in de praktijk.
- Ze beseffen dat er een einde aan dit leven komt en dat dit om een keuze vraagt.

Achtergrondinformatie

Daniël 5

Vers 1-4 Sinds het koningschap van Nebukadnezar hebben enkele andere koningen over Babel geheerst. Nu is Belsazar aan de macht gekomen. Hij zal Babels laatste koning zijn. Nebukadnezar is niet Belsazars directe vader, maar zijn 'voorganger'. Deze Belsazar geeft een groot feest voor de vorsten en stadhouders in zijn rijk. Het moment van dit feest is vreemd omdat op dat moment de Meden en Perzen waarschijnlijk al aan hun veldtocht begonnen zijn. 'Duizend' is niet bedoeld als een exact aantal, maar het geeft aan dat er erg veel gasten zijn.

Dat de koning wijn drinkt 'voor' zijn gasten, geeft aan dat hij aan een aparte tafel vooraan zit. Onder invloed van de wijn krijgt de koning een inval. Hij gaat de sfeer feestelijker maken door het tempelgerij uit Jeruzalem als feestservies te gebruiken. De aanwezigheid van (teveel) wijn, vrouwen en bijwijven geeft al aan welke sfeer er op het feest hangt, en op zo'n feest worden nu dus ook de vaten uit de tempel misbruikt. Zelfs naar heidense maatstaven is dit misbruik van tempelgerij godslasterlijk. Met de bekers uit Jeruzalem wordt als het ware getoost op de goden van Babel. Zo wordt de Naam van de HEERE door het slijk gehaald.

Vers 5-6 Maar dan wordt de feestvreugde abrupt onderbroken. 'Recht tegenover de kandelaar', dus in het volle licht, vlakbij de koning, wordt een losse handpalm zichtbaar, en de vingers van die hand schrijven een onleesbare tekst op de wand. De koning raakt door dit onverklaarbare verschijnsel helemaal van de kaart. Hij verschiet letterlijk van kleur en zijn knieën trillen.

Vers 7-9 Voor Belsazar is meteen duidelijk dat dit onverklaarbare verschijnsel iets bovennatuurlijks is. Voor alle onverklaarbare verschijnselen heeft hij een heel aantal 'wijzen' in dienst. Deze wijzen probeerden met allerlei middelen inzicht te krijgen in de wil van de goden. Op deze manier staan de wijzen tussen de koning en de goden in. Maar ondanks de hoge beloning die Belsazar belooft, laten die wijzen het hier afweten. En dat betekent dat er niemand de koning kan helpen in de confrontatie met deze Goddelijke openbaring. Hierdoor raakt Belsazar nog meer van slag.

Vers 10-12 De opschudding dringt door tot buiten de feestzaal en bereikt de 'koningin'. Deze koningin is hoogstwaarschijnlijk niet de vrouw van Belsazar, maar de vrouw van één van zijn voorgangers. Ze is dus 'koninginmoeder' en heeft daardoor enig gezag. Doordat ze ouder is, herinnert zij zich Daniël. De koningin is zelf afgodendienares. Ze weet dan ook niets van de HEERE, en zegt daarom dat Daniël de 'geest der heilige goden' heeft. Daniël wordt voorgesteld als een soort 'superwijze'.

Vers 13-16 Zoals eerder in het boek Daniël wordt er de nadruk op gelegd dat Daniël een Judeese balling is. Op deze manier wordt benadrukt dat Daniël heel anders is dan de Babylonische wijzen, en dat de manier waarop hij aan zijn wijsheid en kennis komt, totaal anders is dan hun magische middelen. Net zoals de koninginmoeder, spreekt Belsazar over Daniël alsof hij een Babylonische superwijze is. Zelfs de beloning wordt nog uitdrukkelijk genoemd.

Vers 17 Daniëls antwoord laat geen onduidelijkheid bestaan. De beloning mag de koning zelf houden en de eer mag hij aan iemand anders geven. Daniël hoeft ze niet. Hij is geen wijze die op deze manier zijn brood wil verdienen. De enige reden voor Daniël om de tekst uit te leggen is omdat hij een boodschapper namens de HEERE is. En de boodschap die hij brengt is niet mis.

Vers 18-21 Eerst legt Daniël uit waarom dit teken verschenen is. Hij vertelt Belsazar de gebeurtenissen uit Daniël 4. Daar leerde de HEERE aan Nebukadnezar dat zelfs de koning van Babel zich moet onderwerpen aan de levende God.

Vers 22-24 Belsazar kent die geschiedenis. Hij had die les geleerd moeten hebben. Maar Belsazar is nog hoogmoediger dan Nebukadnezar geworden. Nebukadnezar heeft de HEERE Zijn eer ontnomen door zichzelf te verheerlijken, maar Belsazar heeft het nu zelfs gewaagd om de HEERE rechtstreeks te bespotten door het tempelgerei te misbruiken. En de straf daarop is nu door het teken aan de wand aangekondigd.

Vers 25-28 Mene betekent 'geteld', omdat de HEERE de dagen van Belsazars koningschap heeft geteld, en de laatste daarvan nu aangebroken is.

Tekél betekent 'gewogen'. De HEERE heeft Belsazar als het ware op de weegschaal gezet. Maar de eisen van God blijken zwaarder te zijn dan Belsazar. Belsazar is te licht bevonden en wordt daarom door God verworpen.

Het woord uPhaRSin is een vervoeging van het woord 'PeReS'. De letters PRS komen erin terug. Het betekent 'gebroken' of 'verdeeld' omdat het rijk van Belsazar gebroken en verdeeld zal worden.

Zoveel erger als zijn misdaad is, zoveel erger zal ook de straf zijn die nu Belsazar zal treffen. Het einde van zijn koningschap is nabij.

Vers 29 De reactie van Belsazar is bizar. Nu de koning weet wat de woorden op de wand betekenen heeft hij zichzelf blijkbaar weer in de hand. Hij geeft Daniël de belofde rijkdommen alsof hij van Daniëls woorden niets gehoord heeft. Van berouw of inkeer naar aanleiding van deze boodschap lezen we helemaal niets. Juist daarin verschilt Belsazar van Nebukadnezar, die zichzelf wél voor de HEERE vernederde.

Vers 30 De boodschap op de wand blijkt een allerlaatste waarschuwing geweest te zijn. Nu Belsazar niet tot inkeer komt, wordt het oordeel diezelfde nacht nog voltrokken. Hoe Belsazar is gedood vertelt de Bijbel niet, maar het ligt voor de hand te denken dat de Meden en Perzen hun beslissende aanval hebben ingezet en de koning daarbij hebben gedood. Hierdoor komt er definitief een einde aan het Babylonische wereldrijk dat door de persoon van Daniël zoveel waarschuwingen van de HEERE heeft ontvangen.

Alternatieve (start)opdracht

- Praat door over het spreekwoord 'Hoogmoed komt voor de val'. Bedenk (bijbelse) voorbeelden. Gebruik eens de 'binnen- en buitenkring' (zie hierboven bij de didactische handreiking).

Antwoorden

Startopdracht

Denk met elkaar na en gebruik zo nodig de volgende vragen: welke feesten uit de Bijbel ken je; wat wordt er gevierd; op welke manier wordt er feestgevierd; wat zijn de verschillen tussen Oudtestamentische en Nieuwtestamentische feesten; enz.

1.
 - a. Nebukadnezar.
 - b. Belsazar.
2. *Persoonlijk.*
3.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. Omdat het oordeel wel realiteit is. We zijn in zonde gevallen en doen elke dag zonde. Daarom verdienen we de straf en vallen we onder Gods oordeel. Dit moet verteld worden om je te waarschuwen. Want dit hoeft zo niet te blijven: er is verlossing en verzoening mogelijk, door het bloed van Jezus Christus! Die beide geluiden moeten klinken: zonde en vergeving, oordeel en genade.
4.
 - a. De koningin.
 - b. Ze vertelt wat Daniël allemaal gedaan heeft voor koning Nebukadnezar. Hij is een wijs man, in hem is 'de geest van de goden'.
 - c. Daniël wijst van zichzelf af en geeft de Heere de eer. Hij belijdt dat hij niks kan doen zonder de hulp van de Heere.
5.
 - a. Dit kun je lezen in Daniël 4. Nebukadnezar had zichzelf verhoogd en werd door de Heere vernederd. Hij werd een dier gelijk, at gras als een koe, leefde buiten en verwilderde. Tot het moment dat hij de Heere ging verheerlijken. Toen werd hij in zijn oude luister hersteld.
 - b. Dat ook hij moest luisteren naar de Heere en Hem moest dienen. Anders zou hem immers een vergelijkbaar lot wachten als Nebukadnezar.
 - c. -
6.
 - a. Dat we de God Die ons leven in Zijn hand heeft, verheerlijken.
 - b. Door Hem op de eerste plaats te zetten in je leven en jezelf te vernederen. Door in alle keuzes die je maakt je af te vragen wat de Heere wil dat je zult doen.
7. Geteld, geteld, gewogen, verdeeld.
God heeft de dagen van Belsazars koningschap geteld en hem in de weegschaal gewogen. Het oordeel is geveld: zijn koninkrijk wordt verdeeld en aan anderen gegeven.
8.
 - a. Door ons leven, alles wat we zeggen, denken en doen, langs de maatstaf van Zijn geboden te leggen. De eis is: 'Wees heilig, want Ik ben heilig'.

- b. De tollenaar was rechtvaardig in Gods oog. Dat is nadat hij van zichzelf beleden heeft dat hij een zondaar is en nadat hij God om genade gesmeekt heeft. Hij is in zichzelf een zondaar, maar God ziet hem – in Christus – aan als rechtvaardig.
- c. Dat wij alleen het oordeel van God kunnen doorstaan als we schuilen achter Jezus' bloed. Dan zijn onze zonden vergeven en ziet God ons als rechtvaardig.

Stellingen

- Jongeren kunnen dit zo beleven. Geef ruimte om hun gevoelens te uiten en praat er eerlijk over door waarom ze dit zo ervaren. Zijn er ook die dit anders beleven? Wat zou er kunnen veranderen?
- Dat is wel waar. De eerste keren kijk je er nog van op, hoe vaker je iets hoort, hoe normaler het wordt. We moeten ervoor waken om dat wat de Heere niet goed vindt ook zo te blijven zien.
- Je hoopt dat jongeren deze keuze bewust maken. Maar laat ze ook hier eerlijk vertellen wat ze ervan vinden. Ga het gesprek aan en probeer op een persoonlijke manier vanuit je eigen leven ervaringen in te brengen.
- Een heel kwetsbare stelling. Wel goed om de jongeren aan het denken te zetten. Een goede bespreking hiervan vraagt om openheid in je groep.

9. *Deze tekst geeft goed het denken van de wereld weer. Een manier van denken die ook onze jongeren inademen. Is het ons nog echt vreemd of kennen we er meer van dan ons lief zou moeten zijn? Goed om hierover van gedachten te wisselen. Zet tegenover deze tekst de realiteit van een God Die voor je zorgt, Die je liefheeft en je niet over heeft voor het eeuwige verderf. Als je daarover nadenkt, zou je dan niet anders leven?!*

Slotopdracht

-

Schets 4 – Daniël in de leeuwenkuil

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Apparatuur om het filmpje te bekijken op www.abcvanhetgeloof.nl (startopdracht).
- Grote vellen papier, stiften, evt. gekleurd papier, scharen en lijm (slotopdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Daniël 6
- Hebreëën 11:1-3; 32-40
- Vraag en antwoord 65, Heidelbergse Catechismus

Zingen

- Psalm 91:1, 2, 6, 7, 8
- Psalm 141:1, 2
- Het Onze Vader / Gebed des Heeren
- 'k Stel mijn vertrouwen
- 'k Heb geloofd
- Als je bidt

Bidden

- Bid voor de vervolgde kerk.
- Vraag de Heere of Hij ons wil leren bidden.
- Dank de Heere dat Hij betrouwbaar is en dat Hij Zijn kerk bewaart.
- Vraag om (meer) geloof en vertrouwen.

Doelstelling

- De jongeren leren wat vertrouwen op God inhoudt en waarom dit zo belangrijk is.
- Ze zien het belang in van het gebed en ze leren hoe ze dit in hun dagelijks leven vorm kunnen geven.
- Ze beseffen dat veel gelovigen vervolgd worden en stellen zichzelf de vraag wat geloven hen mag kosten.

Achtergrondinformatie

Daniël 6

Vers 1-3 Het Babylonische rijk is veroverd door twee volken die samenwerken: de Meden en de Perzen. Darius, die uit het volk van de Meden afkomstig is, voert het bewind over het gebied dat vroeger tot Babel behoorde. Om dit gebied goed te kunnen besturen, stelt de koning stadhouders aan, die op hun beurt weer verantwoording moeten afleggen bij drie

‘topambtenaren’. Daniël is één van deze drie, maar is op het moment van zijn aanstelling nog niet belangrijker dan de andere twee.

Vers 4 Dat begint te veranderen op het moment dat de mannen aan het werk gaan. Daniël onderscheidt zich positief van zowel zijn beide collega’s (de vorsten) alsook van zijn honderdtwintig ondergeschikten (de stadhouders). Hij doet zijn werk zo goed dat de koning hem zelfs boven zijn twee collega’s wil stellen.

Vers 5-6 Daniël’s gunst bij de koning wekt de jaloezie van de vorsten en de stadhouders. Dat Daniël een buitenlander uit het verre Juda is, speelt daarin mogelijk mee. Als ze hem op een fout willen betrappen, blijkt Daniël in zijn werk echter zo correct en betrouwbaar te zijn, dat ze hem niets kunnen maken. Maar iets anders valt ze wel op: dat Daniël de dienst aan de HEERE, zijn God, zo serieus neemt.

Vers 7-10 Dan is het plan snel gemaakt. Als Daniël zowel de koning als de HEERE helemaal wil gehoorzamen, hoeven ze er alleen maar voor te zorgen dat de wetten van Darius en die van de HEERE met elkaar in botsing komen. Daarvoor komen ze ‘met hopen’, dat wil zeggen: ze gaan massaal en eensgezind naar de koning. Daar aangekomen, wekken ze de indruk dat hun voorstel afkomstig is van alle hoogwaardigheidsbekleders uit het rijk, inclusief Daniël. In hun voorstel krijgt Darius bijna goddelijke macht. Dertig dagen lang mogen alleen aan hem verzoeken gedaan worden. Darius’ eerezucht is gestreeld en hij hapt zonder nadenken toe. Een door de koning uitgevaardigde wet krijgt in het rijk van de Meden en Perzen een onherroepelijke status. Een leeuwenkuil is een groot gat in de grond, met een opening aan de bovenkant.

Vers 11 Daniël, die de koning zo trouw diende, kan nu niets anders dan ongehoorzaam zijn. Ondanks de dreigende leeuwenkuil bidt Daniël precies zo als anders. Hij kiest er zelfs niet voor om in een kamer binnenshuis te gaan bidden. Dat zou betekenen dat hij de koning meer gehoorzaam zou zijn dan de HEERE. In zijn gebed doet Daniël belijdenis voor de HEERE, maar zijn publieke gebed is zelf ook een geloofsbelijdenis. De open vensters betekenen dat Daniël in die vensters geen traliewerk heeft laten aanbrengen. Zo staat er niets tussen hem en de tempel in. Ook al heeft Daniël zo’n hoge positie aan het hof van dit wereldrijk, de vensters van zijn bidvertrek zijn gericht op Jeruzalem. Daar waar de tempel stond ligt zijn hart.

Vers 12-14 Opnieuw komen zijn vijanden ‘met hopen’. Voor het open venster is het niet moeilijk Daniël te betrappen. Heel voorzichtig laten ze de koning eerst zelf zijn bevel bevestigen voordat ze Daniël aanklagen. Zoals vaker in het boek wordt Daniël ook hier als de balling uit Juda aangemerkt. Het wijst hier op de afkeer die de mannen van deze Judese buitenlander hebben. Daniël’s ongehoorzaamheid leggen ze zo uit dat hij de koning geminacht zou hebben.

Vers 15-16 Nu ziet de koning de consequenties van zijn wet zien. Bedroefd heeft hier ook iets van boosheid. De koning is bedroefd over het lot van Daniël en is boos vanwege de situatie. De hele dag is hij met de kwestie bezig, maar de jaloerse mannen laten hun prooi niet

los. Ze herinneren de koning eraan dat de wet onherroepelijk is. Hiermee verraden ze definitief dat ze niet gedrongen worden door de eer van de koning, maar door hun afkeer van Daniël.

Vers 17-18 De koning kan er niets meer aan doen. Hij moet Daniël in de leeuwenkuil laten werpen. De laatste strohalm die de koning vastgrijpt is de God van Daniël. Daniël is uit gehoorzaamheid aan zijn God in de leeuwenkuil terechtgekomen. Misschien dat deze God hem nu dan helpt. Daniëls gehoorzaamheid aan God is in ieder geval een getuigenis voor Darius geweest! Daniëls lot wordt letterlijk 'bezegeld' met de ring van de koning.

Vers 19-21 De koning kan niet slapen, maar wil ook niet met luchtige muziek in slaap gespeeld worden. Daarvoor is hij teveel begaan met Daniël. Bij het eerste morgenlicht haast de koning zich naar de leeuwenkuil. De koning roept nog, maar zijn droeve stem verradt dat hij weinig hoop heeft.

Vers 22-24 Maar Daniël leeft! De 'misdaad' waarvoor hij in de leeuwenkuil is geworpen, die misdaad is in de ogen van de HEERE juist 'onschuld', en daarom heeft de HEERE hem door Zijn engel beschermd. En als Daniël uit de leeuwenkuil wordt getrokken blijkt hij totaal ongedeerd.

Vers 25 De koning heeft de boze opzet van de aanklagers nog niet vergeten. Dat de leeuwen niet uit gebrek aan honger Daniël met rust hebben gelaten, blijkt als zij in de kuil worden gegooid. Nog voor ze de grond raken worden ze verscheurd. De straf treft hen en hun hele gezin.

Vers 26-29 Deze wonderlijk geschiedenis is voor Darius aanleiding om in heel zijn rijk te laten afkondigen dat de HEERE de levende God is. Het wil nog niet zeggen dat Darius zelf zich ook tot de HEERE bekeert, maar het zal voor de godsdienstige Joden in zijn rijk een bemoediging zijn geweest, toen ze deze boodschap hoorden. En nog belangrijker is dat de HEERE zelfs uit de mond van deze machtige heidense koning de lof ontvangt. Zo wil de HEERE Daniël, en al Zijn dienaren, gebruiken om op alle plaatsen in de wereld Zijn Naam groot te maken.

Alternatieve (start)opdracht

- Schrijf op een bord / vel papier: Bidden is... Laat alle jongeren hun antwoord er omheen schrijven. Bespreek dit met elkaar.
- Begin met de stellingen, bespreek ze op een andere manier (zie didactische handleiding hierboven).

Antwoorden

Startopdracht

- Ook Daniël werd omwille van zijn geloof in de leeuwenkuil gegooid.
- De vraag komt op ons af: wat mag het geloof ons kosten? Wat zou ik gedaan hebben als ik in Daniëls plaats stond? Hoe kan ik standhouden als ik in zo'n situatie kom? Blijf ik trouw? Het

is goed om te bedenken dat de Heere er Zelf voor zorgt dat wie in Hem gelooft, niet verloren gaat. Hij zal de kracht geven die nodig is als we op Hem vertrouwen, in Hem geloven.

1. Hij is samen met twee andere mannen 'vorst' of 'rijksbestuurder' over de 120 stadhouders in het grote rijk van koning Darius. Van die drie hoge bestuurders is Daniël de belangrijkste. De koning speelt zelfs met de gedachte om Daniël – die zo in alle opzichten uitmunt – over het hele koninkrijk aan te stellen. Dat betekent dat hij de belangrijkste man onder de koning is.
2. Er komt een wet dat aan niemand anders dan aan de koning vragen mogen worden gesteld. Niemand mag aanbeden en aangeropen worden dan alleen de grote koning Darius. Wie zich niet aan die wet houdt, moet in de leeuwenkuil worden gegooid.
3.
 - a. Die wet mag niet herroepen worden. Dat betekent dat de wet vaststaat en blijft gelden. Zelfs de koning kan daar niks aan veranderen.
 - b. Denk aan Esther: de wet die uitgevaardigd was om alle Joden in het Perzische rijk om te brengen.
4.
 - a. Voor Daniël is de wet van zijn God belangrijker dan de wet van de koning.
 - b. *Persoonlijk.*

Stellingen

- Het is altijd goed om te bidden, dus doe het zeker als je er behoefte aan hebt. Maar als je wacht tot je er behoefte aan hebt, kan het ook wel eens lang duren. Daarom zijn vaste tijden ook belangrijk. Zo zorg je ervoor dat het gebed plaatsvindt, onafhankelijk van hoe jij je voelt. Het is ook gewoon een opdracht van de Heere om te bidden. Goed om daar een vaste gewoonte van te maken!
 - Eerbied is belangrijk. God is heilig en als je tot Hem nadert in het gebed doe je dat op een gepaste manier. Vergelijk het met een bezoek aan de koning: dan denk je er ook over na wat je aantrekt, hoe je je gedraagt en wat je zegt. God is veel groter dan onze koning, daarom geldt dat bij het gebed des te meer!
 - Je kunt ook in stilte bidden. Maar als Daniël dat hier gedaan zou hebben, zou het voor zijn vijanden erop geleden hebben dat hij niet meer zou bidden. Ze zouden dan denken dat hij toch voor zijn eigen leven koos en niet voor het dienen van zijn God. Die schijn wilde Daniël voorkomen. Hij ging door met zijn gebed zoals hij altijd had gedaan.
5. –
6. Om trouw te zijn in het dienen van de Heere. Om vol te houden, wat je omgeving er ook van zegt en denkt. Om de Heere God op de eerste plaats te zetten in ons leven. Dit alles

kunnen wij niet in eigen kracht. Dat kon ook Daniël niet. En juist daarom had hij het gebed zo nodig!

7.

- a. *Persoonlijk.*
- b. De Heere belooft op veel plekken in de Bijbel dat Hij kracht geeft op het moment dat wij het nodig hebben. Wie op God vertrouwt wordt door Hem gered. Hij zál helpen, ook al is dat misschien op een andere manier dan wij denken. Als je gelooft, ben je voor altijd veilig bij God. Zelfs als je dan je leven moet geven. Dat geloof wil de Heere geven en ook versterken in moeilijke situaties. Het is dus niet het werk van mensen, maar het is Gods eigen werk. En Hij alleen moet daar dan ook de eer voor ontvangen!
- c. *Persoonlijk.*
- d. Door de Bijbel werkt de Heilige Geest het geloof in ons hart. Het is dus helemaal Gods werk. Hij schenkt het je door Zijn Geest. Je ontvangt het door Hem erom te vragen en zoekend en biddend je Bijbel te lezen.

8. Vers 33.

9.

- a. *Persoonlijk.*
- b. Hij zou iets kunnen vertellen over wat het geloof betekent en hoe de Heere dan door je heen werkt. Elke christen zou zo te herkennen moeten zijn.
- c. *Persoonlijk.*

10.

- a. Wie op God vertrouwt wordt door Hem gered.
- b. Nee, waarschijnlijk niet. We lezen er in ieder geval niks van.
- c. Ja, ook al zou hij sterven dan zou hij toch door God gered worden en in de hemel komen. Voor eeuwig gered!
- d. De redding van onze zonden. Als we sterven, volgt het oordeel. Wie dan niet gelooft, zal voor eeuwig sterven. Echte verlossing is dat je de Heere Jezus kent en weet dat je bij Hem veilig bent.

Slotopdracht

-